ముందు దిగదుడుపేనని హనుమంతుడు భావిస్తాడు. ఆమె అయోధ్యకు వచ్చిన తర్వాత జనవాక్యాన్ని పరిగణించి మళ్ళీ అరణ్యవాసం చేసినది కూడా ధర్మాచరణ కోసమే. అయోధ్యకు రాజుగా ధర్మ పరిరక్షణ చేయవలసిన బాధ్యత రామునికి ఉంది. అతని అర్ధాంగిగా, సహధర్మచారిణిగా, మహారాణిగా సీతమ్మకు అంతే బాధ్యత ఉంది. సీతారాములకు ఒకరిపట్ల ఒకరికి సంపూర్ణమైన ప్రేమానురాగాలు, విశ్వాసము ఉన్నప్పటికీ, ధర్మాచరణకై జీవితాంతము వియోగం అనుభవించారు. ఈవిధంగా సీతమ్మ తల్లి జీవితమంతా ఎంతో సమన్వయంతో అద్భుతమైన తన వ్యక్తిత్వాన్ని చాటుకొంది. అందుకనే సీతమ్మ భారతీయ ఆదర్శ మహిళ అయింది.

- బొప్పన అరుణాదేవి, హైదరాబాద్

సద్గురు శ్రీ నాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, 02-03-06, భీమవరం

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా,

ఉన్నది ఒక్కటే వస్తువు, అదే బ్రహ్మం. అది అంతటా ఉంది. మన హృదయంలో ఉంది. ఈ సృష్టి కంతకు ఆధారంగా ఉంది. అది శక్తివంతమైనది, జ్ఞానవంతమైనది. ఆ బ్రహ్మమును కాదని మనం ఏమీ చేయలేము. ఆ బ్రహ్మమునే కొంతమంది శివుడిగా, కొంతమంది వెంకటేశ్వరస్వామిగా, కొంతమంది దేవిగా ఆరాధిస్తున్నాము. మనకు ఇష్టమైన నామాన్ని స్మరించుకొంటూ, రూపాన్ని ధ్యానించుకొంటూ బ్రహ్మంలో ఐక్యం పొందవచ్చు. ఆగ్రహం తగ్గించుకోవటానికి, నిగ్రహం పెంచుకోవటానికి ఉపాసన ఉపయోగపడుతుంది. పెద్ద పెద్ద తపస్సులు, యాగాలు, యజ్ఞాలు చేసి తరించారు అని మనం పురాణాలలో చదువు తున్నాము. కాని ఈ కలియుగంలో పెద్ద పెద్ద యజ్ఞాలు, తపస్సులతో పనిలేదు, మీ కిష్టమైన భగవంతుని రూపాన్ని ధ్యానించుకొంటూ, ఆయన నామాన్ని స్మరించుకొంటూ ఉంటే మీరు తరిస్తారు అని పెద్దలు చెపుతున్నారు. అందుచేత కలియుగంలో మోక్షం పొందటం తేలిక. భగవంతుడి నామాన్ని స్మరించుకొంటూ ఉంటే మీరు ఈశ్వరుని దయకు పాత్రులవుతారు, మోక్షం పొందటానికి మీకు అర్హత, యోగ్యత కలుగుతుంది. మీరు శ్రద్ధగా చేసుకొంటే ఒక్క

నామస్మరణ చాలు మీరు తరించటానికి అని పెద్దలు చెపుతున్నారు. ఈశ్వరునిపట్ల ప్రేమభావన పెంచుకొంటూ ఆయనను స్మరించుకొంటూ ఆయనలో ఐక్యం అవ్వవచ్చు. మనం భగవంతుడిలో ఐక్యం అవ్వకుండా ఏవైతే వాసనలు అడ్డువస్తున్నాయో, ఏ కోరికలు అయితే మనకు అడ్డువస్తున్నాయో జాగ్రత్తగా చూసుకొంటూ వాటిని తొలగించుకోవటానికి మనం ప్రయత్నం చేయాలి, వాటిని తొలగించుకొంటే నీకు మోక్షం సిద్ధిస్తుంది. మనలో చిన్న బలహీనత ఉన్నా కూడా మనం భగవంతుడిలో ఐక్యం కాలేము. అందుచేత మనం బహు జాగ్రత్తగా ఉండాలి. మనం ఏదైనా మంచిపని చేస్తే అది అందరికీ తెలియాలి, అందరూ గుర్తించాలి అని అనుకోవటం కంటే పెద్దబలహీనత లేదు అని శాస్త్రంలో చెప్పారు. భగవంతుడు సంతోషిస్తే, భగవంతుడు ఇష్టపడితే నీకు మోక్షం వస్తుంది కాని లోకంలో జేజేలు కొట్టించుకోవటం వలన నీకు మోక్షం రాదు. ఇతరుల గొడవలు మనకు అనవసరం. మనం ప్రయాణిస్తున్న మార్గం సరియైనదో, కాదో మనం జాగ్రత్తగా పరిశీలన చేసుకోవాలి. మన మనస్సులో ఏమి ఉందో పరిశీలన చేసుకొంటూ, భగవదనుభవం పొందటానికి అడ్డు వచ్చే విషయాలు ఉంటే వాటిని ఒకో దానిని నెమ్మదిగా తొలగించుకొంటూ రావాలి.

మనం ముఖ్యంగా గుర్తుంచుకోవలసింది ఏమిటి అంటే దేహం వేరు, ఆత్మ వేరు, దానికి దీనికి అసలు సంబంధం లేదు, దేహం చనిపోతుంది, ఆత్మకు చావు లేదు ఇది ముందు మనకు అర్థమవ్వాలి. భగవంతుడు ఏమి చెపుతున్నాడు అంటే చెప్పే మాటలు పెద్ద పెద్ద మాటలు చెపుతున్నావు. ఎవరి గురించి దుఃఖపడవలసిన పనిలేదో వారిగురించి దుఃఖపడుతున్నావు అర్జునా అంటున్నాడు పరమాత్మ. బతికి ఉన్నవారు ఎప్పుడు చనిపోతారు అని కనిపెట్టుకొని ఉండకూడదు, చనిపోయినవారి గురించి దుఃఖపడకూడదు. ఆత్మజ్ఞానం పొందినవారు బతికి ఉన్నవారి గురించి కాని, చనిపోయిన వారి గురించి కాని దుఃఖపడరు. ఆత్మజ్ఞానానికి మించిన జ్ఞానం లేదు, ఆత్మవిద్యకు మించిన విద్య లేదు. ఆత్మకు దేహానికి ఎట్టి సంబంధం లేదు. ఏ వస్తువుకయితే చావులేదో ఆ చావులేని సత్వదార్థమే నీవు. అది నీకు అర్థమయితే దేహప్రారబ్దం అనుకూలంగా ఉన్నా, ప్రతికూలంగా ఉన్నా దుఃఖం నిన్ను ముట్టుకోదు, దుఃఖం యొక్క స్పర్శ నీకు అంటదు. నీకు తత్వం తెలిసినప్పుడు సుఖంగా, శాంతిగా ఉంటావు. ఈ జీవకోటికంతకు కారణం భగవంతుడు. ఇప్పుడు మనం భగవంతుడి లోనే ఉన్నాము. భగవంతుడికి భిన్నంగా ఏమీ లేదు. భగవంతుడికి భిన్నంగా ఏదో ఉంది

అని అనుకోవటం వలన మనకు దుఃఖం వస్తోంది. భగవంతుడి సంకల్పాన్ని అంగీకరించలేక పోతున్నాము, అందుచేత మనకు దుఃఖం వస్తోంది. భగవంతుడి సంకల్పాన్ని ఉన్నది ఉన్నట్లుగా అంగీకరించే వాడికి దుఃఖస్పర్శ ఉండదు. భగవంతుడి సంకల్పాన్ని అంగీకరించటానికే మనకు భక్తి, శరణాగతిభావన ఉండాలి. ఇది దేహం, ఇది ఆత్మ అని విడదీసుకోవటం మనకు బాగా తెలియాలి. అది తెలిస్తే దుఃఖం నశిస్తుంది. ఎక్కడో బయట విషయాలను పరిశీలన చేయటం కాదు, మన మనస్సును మనం పరిశీలన చేసుకోవాలి.

బ్రహ్మం లోపల ఉంది, బయట ఉంది, అంతటా ఉంది. అది రూపరహితం, నామ రహితం. ఆ రూపం లేనిదానిని, నామం లేనిదానిని మనం ధ్యానం చేయలేకపోతున్నాము. అంత బుద్ధిసూక్ష్మత మనకు లేదు. అందుచేత బ్రహ్మంకు ఏదో ఒక రూపం పెట్టి, ఒక నామం పెట్టి పరమేశ్వరుడి యొక్క ఆ ముఖంలో నుండి రూపం లేనిదానిని, నామం లేని దానిని పొందటానికి మనం ప్రయత్నం చేస్తున్నాము. నామరూపములు సపోర్టు మాత్రమే. మనం ఏ పని చేసినా, మాట్లాడినా, ధనం ఖర్చు పెట్టినా, దేశానికి సేవ చేసిన యజ్ఞభావనతో చేయమన్నారు. యజ్ఞభావనతో చేయటం వలన మనం పవిత్రులం అవుతాము. ఇప్పుడు మనం ఈ దేవాలయానికి వచ్చాము అనుకోండి. దేవాలయాన్ని శుభ్రం చేయటం ఇక్కడ ఉన్న దేవతా రూపానికి అర్చన చేయటం, దేశాన్ని కూడా తల్లితో సమానంగా ఆరాధించి దేశానికి మనం చేయగలిగింది చేయటం ఇటువంటి పనుల వలన హృదయం విశాలమవుతుంది, బుద్ధి యొక్క లోతులు పెరుగుతాయి. బుద్ధికి స్పష్టత వస్తుంది అంటే ఉన్న వస్తువును ఉన్నట్లుగా చూసే యోగ్యత మనబుద్ధికి కలుగుతుంది. మీరందరు ఈ సబ్జక్టు వింటున్నారు అంటే దాని వలన దైవభక్తి పెరగాలి, దైవభక్తి పెరుగుతూ ఉంటే మనస్సుకు చాపల్యం తగ్గిపోతుంది. దైవచింతన వలన మనస్సు పల్చబడిపోతుంది. విషయాలను చింతించటం వలన విషయాల మీద నీకు ఆకర్షణ కలుగుతుంది. విషయాల మీద ఎప్పుడైతే ఆకర్షణ కలిగిందో అప్పుడు కోరిక కలుగుతుంది. ఎప్పుడైతే ఆ కోరిక నెరవేరలేదో కోపం వస్తుంది. తరచుగా ఎప్పుడైతే నువ్వు కోపం తెచ్చుకొంటున్నావో అప్పుడు నీ బుద్ధి పాడవటం ప్రారంభమవుతుంది. మన బుద్ధి పాడవకుండా జాగ్రత్తగా చూసుకోవాలి. బుద్ధి పాడైపోయిన తరువాత ఎన్ని డిగ్రీలు ఉన్నా, ఎంత ధనం ఉన్నా ఏమీ ప్రయోజనం లేదు. అందుచేతనే విషయచింతన విషంతో సమానం అని మన పెద్దలు చెపుతారు.

మన మనస్సును మనం మిత్రుడిగా చేసుకొంటే అప్పుడు మన మనస్సు చేసే ఉపకారం బయటవారు ఎవరూ చేయలేరు. స్వాధీనమైన మనస్సు మనకు చేసే ఉపకారం బయట సమాజం చేయలేదు. అందుచేత దేహానికి సంబంధించిన ఆరోగ్యం ఎంత ముఖ్యమో మానసికఆరోగ్యం కూడా అంతే ముఖ్యం. మీకు ఏదైనా అనారోగ్యం వచ్చింది అనుకోండి, మనస్సు శాంతిగా ఉంది అనుకోండి, పది రోజులలో తగ్గేది అయిదు రోజులలో తగ్గిపోతుంది. మీ శరీరానికి ఏదైనా రోగం వచ్చింది అనుకోండి అది తొందరగా తగ్గాలి అంటే మనస్సు కూడా మీకు సహకరించాలి. ఈ మర్మం అంతా మనస్సులో ఉంది. మీకు సంతోషం వస్తూ ఉంటుంది, దుఃఖం వస్తూ ఉంటుంది. ఏది వచ్చినా ఈవెన్ దిస్ విల్ పాస్ ఎవే అని దీనిని ఒక మంత్రంలాగ అనుకోండి. మీకు సంతోషం వచ్చింది అనుకోండి. ఇది ఏదో రోజున వెళ్ళి పోయేదే. అలాగే మీకు ఏదైనా దుఃఖం వచ్చింది అనుకోండి, ఇది ఎప్పుడూ ఉండదు, ఇది కూడా ఏదో రోజున బయటకు పోయేదే అనుకోండి. ఇప్పుడు మీకు శరీరం వచ్చింది అనుకోండి. ఇది ఎప్పుడూ ఇలాగే ఉంటుంది అనుకోవద్దు, ఈ శరీరం ఏదో రోజున పోతుంది. ప్రతీదీ కాలప్రవాహంలో కొట్టుకొనిపోతుంది. కాలప్రవాహాన్ని అడ్డుకొని నిలబడేది ఏదీ లేదు. మన కళ్ళచేత చూడబడేవి అన్నీ నశించేవే. మాయ అంటే ఇదే. ఎండమావులలో నీరు ఉండదు, అక్కడ నీరు ఉన్నట్లు కనిపిస్తూ ఉంటుంది. అక్కడకు వెళ్ళి నీరు తాగి దాహం తీర్చుకొందాము అనుకోవటం ఎటువంటిదో లోకవిషయం ద్వారా సుఖం పొందుదాము అనుకోవటం కూడా అటువంటిదే. ఇదే భగవాన్ చెప్పారు లోకంలో ఎక్కడా సుఖం లేదు. నీ స్వరూపంలో తప్పించి, హృదయంలో తప్పించి సుఖం కాని, శాంతి కాని బయట లేనేలేదు. ఒకవేళ బయట ఉన్న విషయాల ద్వారా నీవు సంతోషం పొందుతూ ఉంటే భవిష్యత్‌లో ఈ సంతోషం అంతా కూడా దుఃఖంగా మారిపోతుంది. చాలామంది ఏదో ఊహించుకొని అశాంతిని, దుఃఖాన్ని తెచ్చుకొంటారు. మీరు ఏదీ ఊహించుకోవద్దు ఈశ్వరుని పాదాల మీద మీ మనస్సును నిలబెట్టి ఉంచండి, అన్నీ సక్రమంగానే జరుగుతాయి. ఈశ్వరుని కృప కనుక మీ మీద ఉంటే మీ దుఃఖం కూడా సంతోషంగా మారిపోతుంది. ఈశ్వరుడికి అసాధ్యం అంటూ ఏమీ లేదు. అయితే మనం భగవంతుడికి అర్చన చేసేటప్పుడు, ఆయన నామాన్ని స్మరించేటప్పుడు, ఆయన రూపాన్ని ధ్యానించేటప్పుడు యాంత్రికంగా చేయకూడదు, ప్రేమగా ప్రీతితో చెయ్యాలి. ఏ పని అయితే మీరు ప్రేమగా చేస్తారో దానిని డైరెక్టుగా ఈశ్వరుడు

తన హృదయంలోనికి తీసుకొంటాడు.

నీటిలో నుండి బయటపడిన చేప ఎలా కొట్టుకొంటుందో, ఈ దేహభావనలో నుండి బయటపడటానికి కొంతమంది అలా కొట్టుకొంటారు. ఎంత సాధన చేసినా ఈ దేహాభిమానం విడిచిపెట్టటం లేదు. ఈ దేహం నేను కాదు కాని ఈ దేహానికి బంధింపబడిపోయాను, ఏనాటికి ఇందులో నుండి బయట పడతాను అని నీటిలో ఉన్న జంతుజాలం భూమి మీదకు వస్తే మరల నీటిలో పడిపోవటానికి ఎలా కొట్టుకొంటుందో అలాగ ఈ దేహాభిమానాన్ని విడిచిపెట్టి జ్ఞానగంగలో కలిసిపోవటానికి కొంతమంది అలా కొట్టుకొంటారు, వారికి మోక్షం కలుగుతుంది. ఈ శవబుద్ధిని విడిచిపెట్టి చైతన్యశ్రవంతిలో ఎప్పుడు ఐక్యం అవుతాము అనే తపన వస్తే ఆ జిజ్ఞాస కలిగితే వాడు సాధకుడు. దాహం లేనివాడు నీరు తాగలేడు, ఆకలి లేనివాడు అన్నం తినలేడు అలాగే జిజ్ఞాస లేకపోతే, భగవంతుడిని తెలుసుకోవాలి అనే కాంక్ష కనుక నీకు లేకపోతే దాని తాలుక సాధన కూడా మనం చేయలేము. ఏదో సాంప్రదాయం కోసం యాంత్రికంగా చేసినా భగవంతుడిలో ఐక్యం అవ్వలేము. ఆ ముముక్షత్వం ఎలా వస్తుంది అంటే పూర్వజన్మలలో సత్కర్మ చేసి ఉంటే, అది నిష్కామంగా చేస్తే నీకు ముముక్షత్వం వస్తుంది. మనం సాధన చేసి, యోగాభ్యాసాలు చేసి దేహభావన పెంచుకోవటం కాదు, దేహభావనలో నుండి విడుదల పొందాలి. నీ సాధన యొక్క బలం అక్కడ కనిపించాలి. మన పద్ధతిలో మనం ఉండాలి కాని అనుకరణ పనికిరాదు. మనం ధనవంతులతో స్నేహం చేస్తాము అనుకోండి, వారి ధనం మనకు రాదు, వారి అలవాట్లు మనకు వస్తాయి అనుకోండి మన దగ్గర ఉన్న పది రూపాయలు పోతాయి, చివరకు పాడైపోతాము. మీకు ఎవరైనా ఏదైనా చెపుతూ ఉన్నా, ఆ మాటలు మీరు వింటూ ఉన్నా, వారు ఎంతవరకు మీ క్షేమం కోరి చెపుతున్నారో అది జాగ్రత్తగా మీరు చూసుకోవాలి. పెద్ద పెద్ద కోరికలు మాట వదిలివేయండి, ప్రపంచానికి సంబంధించిన ఏ రకమైన చిన్న కోరిక ఉన్నా మనకు దేహం వచ్చి తీరుతుంది.

మనం మాట్లాడేమాట, చేతితో చేసే పని నిండుగా ఉండాలి, సభ్యతగా ఉండాలి, చేసేది ఏదో అవసరాన్ని బట్టి చెయ్యాలి కాని అక్కడ గొప్పతనం కోసం ఏదీ చేయకూడదు, గొప్పల కోసం చేసామా తిప్పలు తప్పవు. మనం మాటల దగ్గర జాగ్రత్తగా ఉండాలి, చేసే పనుల దగ్గర జాగ్రత్తగా ఉండాలి, ఆలోచనల దగ్గర జాగ్రత్తగా ఉండాలి. ఒక చిన్న పని

కూడా అజాగ్రత్తగా చేయకూడదు. అజాగ్రత్త వలన మనం ప్రమాదంలో పడతాము, దురదృష్టం మనలను వెంటాడుతుంది అనే సంగతి మనకు తెలియాలి. ఎందుచేతనంటే మనం అజాగ్రత్తగా ఉంటే మన మాటలే, మన పనులే, మన ఆలోచనలే మన పునర్జన్మకు కారణాలు అవుతాయి. మనం గమ్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని, చైతన్యాన్ని దృష్టిలో పెట్టుకొని లోకంలో మనకు ఏదైనా కష్టాలు వచ్చినా, నష్టాలు వచ్చినా వాటిని భరించాలి. అవి వస్తూ ఉంటాయి, పోతూ ఉంటాయి. వాటిని భరించటం నేర్చుకో. మనం ఏదైతే పొందుదాము అనుకొంటున్నామో మన మనస్సు ఆ గమ్యం మీద కనుక ఉంటే ఒకవేళ మనకు ఏదైనా కష్టాలు వచ్చినా, నష్టాలు వచ్చినా అవి చిన్న చిన్న విషయాల కింద మనకు కనిపిస్తాయి. గాంధీగారు అనేవారు నేను రాజకీయ రంగంలో ఉన్నాను, ఈ రాజకీయరంగంలో ఉన్నానని ఏదో దేశానికి ఉపయోగపడుతున్నానని అనుకోవటం లేదు, ఏదో పదవి, గౌరవం ఆశించి మటుకు లేను. ఈ సేవద్వారా, ఈ ప్రేమద్వారా నన్ను నేను పవిత్రం చేసుకోవటానికి ఇదొక మార్గం కింద ఎన్నుకొన్నాను. పవిత్రత లేనప్పుడు ఆత్మజ్ఞానసముపార్జనకు వాడు యోగ్యుడు కాదు. ఆత్మజ్ఞానసముపార్జనకు యోగ్యత రావాలంటే పవిత్రత ఉండాలి, ఏకాగ్రత ఉండాలి, వినయం ఉండాలి. ఇవి సముపార్జించుకోవటానికి దేశసేవను ఒక మార్గంగా ఎన్నుకొన్నాను కాని ఇది నా గమ్యం కాదు, రాముడిలో ఐక్యమవ్వటమే నా గమ్యం అని చెప్పారు.

మనం సేవచేసి వ్యక్తిభావన పెంచుకోకూడదు. సేవవలన వ్యక్తిభావన తగ్గాలి. నువ్వు ఏదైనా మంచిపని చేసినా అది నీ మనస్సు బాగుపడటానికి ఉపయోగపడాలి. పూరిలో ఉన్నవాడు జగన్నాధుడు. వాడు జగత్తుకు నాధుడే కాదు, జగత్తురూపంలో ఉన్నవాడు కూడా ఆయనే. అందుచేత నీవు ఎవరికి ఏది ఇచ్చినా అది జగన్నాధుడికే అందుతుంది, మీరు ఎవరికైనా మంచి చేసారు అనుకోండి, అది జగన్నాధుడికి చేసినట్లే. ఎవరికైనా చెడ్డచేసినా అది జగన్నాధుడికి చేసినట్లే. అక్కడ మనిషి ముఖ్యం కాదు ఎందుచేతనంటే జగత్తురూపంలో ఉన్నవాడు జగన్నాధుడు. ఈ జీవకోటి రూపంలో ఉన్నవాడు, పంచభూతాల రూపంలో ఉన్నవాడు కూడా ఆయనే. ఇక్కడ ఉన్నవాడే అక్కడ ఉన్నాడు, అక్కడ ఉన్నవాడే ఇక్కడ ఉన్నాడు. ఈ లోకానికి, పరలోకానికి బేధం ఏమీ లేదు. అది వేరు, ఇది వేరు అని నీ మనస్సే వేరు చేస్తోంది. మనస్సును తీసి ఒక ప్రక్కన పెట్టు నీకు వేరుభావన పోతుంది. దేహము నేను అనే చిన్న తలంపును పోగొట్టుకొన్నప్పుడు ఈ దేహం ఉండటానికి, దేహం పోవటానికి,

లోకం కనిపించటానికి, లోకం కనిపించకపోవటానికి బేధం పత్తా లేకుండా పోతుంది. నీవు జీవ సేవ చేస్తూ ఉంటే అది ఈశ్వరుడికే అందుతుంది, ఎందుచేతనంటే జీవుడికి ఆధారంగా ఉన్నవాడు ఈశ్వరుడే.

భేదభావన ఉన్నప్పుడు మనం పరమాత్మలో ఐక్యం కాలేము, వేరుగా ఉండటానికి ఇష్టపడతాము. భగవంతుడిలో ఐక్యం అయిపోతే ఇంక అడిగేవాడు ఉండడు. మనం అడగటానికి అలవాటు అయిపోయి భగవంతుడిలో ఐక్యం అవ్వలేకపోతున్నాము. భగవంతుడు అడిగినవాడికి అడిగినదే ఇస్తాడు, అడగని వాడికి అన్నీ ఇచ్చి మోక్షం కూడా ఇస్తాడు. కుచేలుడు కృష్ణుడి దగ్గరకు వెళ్ళి వచ్చిన పని కూడా అడగలేదు, కృష్ణుడి మీద ఉన్న ప్రేమవలన. వాడు ఏ పని మీద వచ్చాడో ఆధ్యాస కూడా పోయింది. అదీ భక్తిభావన. దారిద్ర్యం వలన జీవితంలో అనేక కష్టాలు పడ్డాడు కాని పరమేశ్వరుడిని ఎప్పుడూ ఏదీ అడగాలనే తలంపు కూడా రాలేదు, వాడు కుచేలుడు. పుష్పాల మీద ఈగలు వాలతాయి, తేనెటీగలు వాలతాయి. తేనెటీగలు పుష్పాలలో ఉన్న తేనెను లాక్కొనిపోతాయి కాని ఈగలు తేనెను లాక్కోలేవు, ఎంతో కొంత ఆ పుష్పాలను పాడుచేసిపోతాయి. అలాగే అనేకమంది ఈ ప్రపంచంలోనికి వస్తారు కాని కొంతమంది మాత్రమే ఎక్కడ జ్ఞానం ఉందో చూసుకొని దానిని సంపాదించుకొని పొందవలసింది పొంది సైలెంట్‌గా వెళ్ళిపోతారు. కొంతమంది ఈగలుగా ఉంటారు వారు ఉన్నదానిని ఉపయోగించుకోలేరు. మీరు ఈగలుగా ఉండవద్దు, తేనెటీగలుగా ఉండాలి. నువ్వు బ్రహ్మజ్ఞానిని ఆశ్రయించి, వాడిని సేవించి, వాడి ద్వారా జ్ఞానసముపార్జన చేసి తరించు అని పరమాత్మ చెపుతున్నాడు. ఒక భక్తుడు భగవాన్‌తో అంటాడు నీ మీద ప్రేమను నేను చంపుకోలేకపోతున్నాను, నేను ఇక్కడకు వస్తున్నాను. నువ్వు నాతోటి సంతృప్తిగా మాట్లాడటం లేదు, నావంక నిండుగా చూడటం లేదు. అయినా నీ మీద నాకు ప్రేమ ఇసుమంతయు తగ్గటంలేదు అంటాడు. అదే జన్మాంతర అనుబంధం. భగవాన్ అలా చేయటానికి కూడా ఏదో కారణం ఉంటుంది, ఇష్టంలేకపోవటం కాదు. ఇష్టాయిష్టాలకు, రాగద్వేషాలకు అతీతుడే జ్ఞాని. మీకు ఒక అరటిపండు ఇవ్వటం వేరు, మీరు బాగుపడాలని నేను కోరుకోవటం వేరు. మీరు ఒక పేదవాడికి ధనం ఇవ్వవచ్చు, అది మంచిదే. ఆ పేదవాడు మీతోటి సమానం అవ్వటానికి మీరు ఇష్టపడుతున్నారా లేదా అది చూసుకోవాలి. ఎవరో వచ్చి మిమ్మల్ని బాగుచేస్తారని ఎదురుచూడవద్దు. మీకు కాలం ఖర్చు అయిపోతుంది, ఈ లోపు శరీరానికి

చావు వచ్చేస్తుంది. ఎవరో వచ్చి మిమ్మల్ని బాగుపడమని చెప్పేవరకు మీరు బాగుపడటానికి ప్రయత్నం చేయరా? మీకు సొంతబుద్ధి లేదా?

మన మనస్సు కల్పించిన విషయాల నుండి మనం బయటపడకపోతే మన హృదయంలో ఉన్న నిజం మనకు ఎరుకలోనికి రాదు. భగవంతుడు మన హృదయంలో ఉన్నాడు. ఆయన మన మనస్సుకు అందటం లేదు కాబట్టి, మనకు గోచరం కావటం లేదు కాబట్టి ఆయన లేడు అనుకొంటున్నాము. భగవంతుడు ఉన్నాడు, ఆ ఉన్నవాడిని తెలుసుకొనే అర్హత, యోగ్యత మనకు లేదు. ఆ అర్హతను, యోగ్యతను సంపాదించుకోవటమే మన సాధన యొక్క గమ్యం. మీరు లోకానికి సంబంధించిన పనులు కూడా శ్రద్ధగా చేయాలి. ఏకాగ్రత తోటి చేయాలి. నువ్వు మంచిపని చేయాలి. మంచి పనిని శ్రద్ధగా చెయ్యటమే కాదు, దాని యొక్క ఫలితం కూడా నీవు ఆశించకూడదు. అదీ యోగం. ఒకవేళ మీ కోరికతో సంబంధం లేకుండా ఆ ఫలితం వస్తుంది అనుకోండి, అది మిమ్మల్ని బంధించదు. భగవద్గీతలో భగవంతుడు ఎలా చెప్పాడో అలా నడుచుకొంటున్నారు అనుకోండి, అది దైవ సేవ. అలా మీరు నడుచుకొంటూ ఉంటే మీరు దైవాన్ని సేవించినట్లు అవుతుంది, మోక్షాన్ని కూడా పొందుతారు. పుట్టింది నీవు కాదు, చనిపోయేది నీవు కాదు, నీవు కానిదానిని నీవు అనుకొంటున్నావు. నేను పుట్టాను అనుకొనేవాడు ప్రతీవాడు చనిపోతాడు. నేను చనిపోతున్నాను అనుకొనేవాడు ప్రతీవాడు తిరిగి పుడతాడు. ఇలా అనుకొనేవారిని ఎవరిని ప్రకృతి విడిచిపెట్టదు. ఏదైతే పుట్టదో, దేనికైతే చావులేదో అది నువ్వు అయి ఉన్నావు. దాని తాలుక అనుభవం నీకు కలిగేవరకు ఈ చావుపుట్టుకలు తప్పవు. పుట్టేవాడు లేడు, చనిపోయే వాడు లేడు. ఉన్నది ఒక్కటి అంటే ఒక్కటే. అది అన్ని కాలాలలో ఉంది, అంతటా ఉంది. అదే బ్రహ్మం. ఒక కాలంలో ఉండి ఇంకొక కాలంలో లేకపోతే అది నిజం కాదు. ఒక ప్రాంతంలో ఉండి, ఇంకొక ప్రాంతంలో లేకపోతే అది నిజం కాదు.

మనం అందరం ఏమనుకొంటున్నాము అంటే ఇప్పుడు ఉన్నాము అనుకొంటున్నాము, శరీరం చనిపోయిన తరువాత మనం ఉండము అనుకొంటున్నాము కదా, దేహము నేను అనే చిన్న తలంపు వలన మనం అలా అనుకొంటున్నాము. దేహము నేను అనుకొనేది చిన్న తలంపు, చిన్న భావన. ఈ తలంపు మీద ఎంత మాయను పెట్టాడో చూడండి. మీరు ఎన్ని సాధనలు చేసినా ఈ తలంపులో నుండి బయటకు రాలేరు అనుకోండి, మాయలో నుండి

కూడా బయట పడలేరు. తినరాని వస్తువు, మన శరీరానికి పడని వస్తువు ఏదైనా తిన్నాము అనుకోండి, ఏదో కొంచమే తిన్నాము కదా అని మనం అనుకొంటాము. కాని అక్కడ నుండి కడుపు నొప్పి ప్రారంభమవుతుంది, ముందు కడుపు ఉబ్బరం, తరువాత వళ్ళు నొప్పులు, తరువాత జ్వరం, తరువాత హాస్పటల్‌కు వెళ్ళటం, ఎంత దూరం వెళ్ళిపోయిందో చూడండి. తినటం కొంచమే తిన్నాము కాని ఎంత దూరం వెళ్ళిపోయిందో. అదేవిధంగా మనం చిన్న పొరపాటు చేసినా, చిన్న చెడ్డ కర్మ చేసినా అది కర్మను పెంచేస్తుంది. ఇది మీరు గుర్తు పెట్టుకోండి. చిన్న చిన్న విషయాలలో అలక్ష్యంగా ఉంటాము అనుకోండి అది నరకానికి తీసుకొనిపోతుంది అంటే మనం ఎంత జాగ్రత్తగా ఉండాలో చూడండి. ప్రతీ చిన్న తలంపుకు కూడా మనం ఏదో రోజున భగవంతుడికి సమాధానం చెప్పాలి. నేను అన్నపూర్ణను ద్వేషిస్తున్నాను అనుకోండి, అన్నపూర్ణ లోపల ఉన్న దేవుడు ఏమనుకొంటాడు అంటే నన్ను ద్వేషిస్తున్నారు నాన్నగారు అని వాడు అనుకొంటాడు, నాకు సమాధానం చెప్ప అంటాడు. నేను అన్నపూర్ణను ద్వేషించాను, నిన్ను ద్వేషించలేదు కదా అంటే మరి అన్నపూర్ణ లోపల నేను ఉన్నాను కదా అని వాడు అంటాడు. అదే కృష్ణుడు అంటాడు ఎవడైతే అందరిలోను నన్నే చూస్తాడో, వాడిలో అందరినీ చూసుకొంటాడో వాడే నిజమైన చూపులు కలవాడు అంటే మిగతావారు అందరూ దొంగ చూపులు కలవారు అని చెప్పటం. ఎవడో చెడ్డవాడు అంటారు, వాడి గొడవ ఎందుకు? వాడిలో నేను ఉన్నాను కదా! నన్ను చూడు అంటున్నాడు పరమాత్మ. ఈశ్వరుడు అంతర్యామిగా లేకుండా ఏ దేహమూ రాదు. నీ దేహం ఏదో రోజున మరణిస్తుంది. ఆ దేహం నీవు కాదు అని నీకు తెలిసినప్పుడు దేహం పోయినప్పుడు నువ్వు పోవని నీకు తెలుస్తుంది. ఇది మీరు అవగాహన చేసుకోండి.

ఒకసారి మీకు సన్మానాలు జరుగుతాయి, ఒకోసారి అవమానాలు జరుగుతాయి. ఇవన్నీ భగవంతుడు కావాలనే చేస్తాడు. ఈ సంఘటనలకు మీ మనస్సు ఎలా ఉందో పరిశీలన చేసుకోవటానికి వాటిని క్రియేట్ చేస్తాడు. ఇవన్నీ శాపాలు అని మీరు అనుకోవద్దు, ఇవన్నీ వరాలు మీకు. మీ మనస్సును బ్రహ్మంలో ఐక్యం అవ్వటానికి సమాయత్తం చేయటానికే ఇవి అన్నీ క్రియేట్ చేస్తాడు. మీకు గౌరవాలు అంటే ఇష్టం అనుకోండి. గురువు ఏమి చేస్తాడు అంటే వాటిని భంగం చేసి, వాటిలో ఉన్న నిస్సారతను మీ బుద్ధికి అర్థమయ్యేలా చేసి, గౌరవాలను గమ్యంగా పెట్టుకొంటే ప్రమాదంలో పడతారు, గౌరవాల వలన మోక్షం రాదు, సత్యాన్ని తెలుసుకొంటే

మీకు మోక్షం వస్తుంది అని మీకు తెలియజేస్తాడు. గురువు మీకు బయట కనబడడు, లోపల నుండి పనిచేసుకొంటూ వస్తాడు. ఒకోసారి మీకు ఆర్థిక ఇబ్బందులు వస్తాయి. ఆర్థిక ఇబ్బందుల వలన మనం నేర్చుకొనే పాఠాలు ఉంటాయి, అవి ఎప్పడూ ఉండవు, వాటిని చూసి కంగారు పడవద్దు. మీ జీవితంలో మీకు ఇష్టమైన సంఘటన ఎదురయినా, ఇష్టంలేని సంఘటనలు ఎదురైనా అవి కొన్ని పాఠాలు నేర్పటానికే వస్తాయి. ఒకోసారి మీకు బాగా ఇష్టమైన వారు మానసికంగా దూరమవుతారు. అంటే వారి మీద మీకు ఎంత మమకారం ఉందో మీకు తెలియజేసి అప్పడు తీసేయటం ప్రారంభిస్తాడు, వాడు గురువు. మీలో ఉన్న అజ్ఞానాన్ని మీకు తెలియజేసి, దాని వలన వచ్చే ప్రమాదాలను మీకు అర్థం అయ్యేలా చేసి గురువు వాటిని తొలగించటం ప్రారంభిస్తాడు. దాని వలన వచ్చే కష్టాలు మీకు తెలిసాయి కాబట్టి అప్పడు మీరు కూడా సహకరిస్తారు, మీకు తొందరగా జ్ఞానం వచ్చేస్తుంది.

జీవితంలో కష్టాలు వస్తూ ఉంటాయి, నష్టాలు వస్తూ ఉంటాయి, లాభాలు వస్తూ ఉంటాయి, సుఖం వస్తూ ఉంటుంది, మీ ముఖాన్ని అటువైపుకు తిప్పవద్దు, మీ ముఖాన్ని మోక్షం వైపుకు తిప్పి ఉంచండి. మీలో చిన్న బలహీనత ఉన్నా, చిన్న వాసన ఉన్నా అది అనేక జన్మలకు కారణం అవ్వవచ్చు. అందువలన మీరు అజాగ్రత్తగా ఉండవద్దు. అన్నింటిలోను జాగ్రత్త అవసరం, సహనం అవసరం. ఈ మధ్యన ఒక ముసలాయనను చూడటానికి వెళ్ళాను. మీరు బాగున్నారా? అని అడిగాను. బాగానే ఉన్నాను, బుద్ధి వచ్చింది అని చెప్పారు. ఏమిటి? అని అడిగితే నారాయణుడు అనేవాడు ఒకడు ఉన్నాడు, కర్మఫలదాత ఒకడు ఉన్నాడు, ఈ సృష్టిని నడిపేవాడు ఆయనే, ఆయనను కాదని మనం చేసేది ఏమీ లేదు అనేటువంటి గుర్తింపు ఇంతకాలానికి 90 ఏళ్ళు వచ్చాక కలిగింది, అందుకే బుద్ధి వచ్చింది అంటున్నాను అని చెప్పారు. మీరు చాలా అదృష్టవంతులు ఇప్పటికయినా మీకు ఆ బుద్ధి కలిగింది, సంతోషించండి, కొంతమందికి ఎంత వయసు వచ్చినా ఆ బుద్ధి కలగదు అని చెప్పాను.

సద్గురు శ్రీ నాన్నగారి అనుగ్రహభాషణములు, 22-03-06, గుండుగొలను

ప్రియమైన ఆత్మబంధువుల్లారా,

మనలను రక్షించేది రామాయణం అని పెద్దలు చెపుతారు. ఆంజనేయస్వామి మనస్సు, మనలో ఉన్న బ్రహ్మమే రాముడు అని మహర్షులు చెపుతారు. ఆంజనేయస్వామి